

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLÓ JOZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Czappó-utca. — Telefon 276

POLLHEGYEN.

— november 5.

(Furfangos védelem.) Híres jezsuita szónoka volt a múlt század elején Bécsnek Abraham, a Santa Clara. Szónoklatait gyilkos szatíra jellemezte, meg az is, hogy a szónoklat hévében néha többet mondott, mint kellett volna. Így ragadtatta magát egy ízben a következő kifakadásra:

— Annyi becsületes asszony van Bécsben, hogy mind kihordanám egyetlen talyigán!

E miatt nagy felháborodás keletkezett, a hevesvéri paternek jövő vasárnap helyre kellett hozni a nagy elszólást. Meg is cselekedte a következő kijelentéssel:

— Azt mondtam a multkor, hogy a hány becsületes asszony van Bécsben, azokat mind kihordanám egy talyigán. Félreértették a mondásomat, mert azt nem mondtam meg, hogy hányszor fordulok meg a talyigával!

Ha a bukott rezsim tagjaira és hiveire alkalmaznók a mondást, ugyan hány fordulót kellene tennünk a talyigával?

(Az állam szárnyai alá.) Arról fejt a beszélgetés, hogy mennyien tudnak az állami hivatalokba s hogy mennyien várnak állami segítyt. Egy volt országgyűlési képviselő, ki egy székelyföldi kerületből csöppent ki, beszélt el a következő esetet: Boldogult képviselő koromban valóságos káptalaná vált a fejem a sok állami hivatalba vágyódó protegalásától. Egyezzer egy harisnyás, szürös székely atyafi választáson állított be hozzám. Elmondta, hogy ő a postához szeretne jutni levélhordónak, szolgának, akárminek.

— Nem lehet az! — feleltem neki.

— A vasúthoz is jó lesz, — mondá engedékenyen.

— Ott meg éppen lehetetlen, biztatam én.

Az atyafi egyet rántott a vállán s mély meggyőződéssel szolt:

— Már pedig, nagyságos uram, én okvetlenül államosíttatni akarom magam.

(Sztrájkok.) Várjuk a bejelentett, okos sztrájkotörvényt. Sokszor kifejtettük már azt a nézetet, hogy a bérmozgalmaknak mai formája miatt nincs meg a társadalmi bölcsesség. A szervezett munkások, de az ő vezérek sem gondolnak arra, hogy mi lesz hát a vége ennek az örökös bérharcnak? Mi lesz, ha csakugyan sikerül majd valamikor elérni azt a célt, hogy a munkások tönkre teszik a kis tőkén élő exisztenciákat és magukhoz rántják, proletárokká teszik azokat is, akikkel ma, mint munkaadókkal állanak harcban. Mi lesz hát ekkor? A szocialista vezérek azt gondolják, hogy ha ezt a célt elérhetik, akkor majd módjában áll a proletariátusnak a ha-

lomra hordott milliókkal, a nagy tőkével megküzdeni? Ez volna a további cél? Ám ki érti meg itt a nagy probléma becsét? Vajjon lehet e gondolni arra, hogy ekkor majd a nagy tőke vesztéséggel fogja üzemeit működésben tartani? Az értékcsere természetes szabályait megváltoztatja majd az a körülmény, hogy most már egyfelől csak a proletariátus munkaereje, másfelől pedig csak a halomra hordott nagy tőke áll? Erre gondolni a legnagyobb képtelenség. A világ forgását teljesen megállítani, még ebben a képzeletbeli esetben sem lehetne, az értékcsere természetes szabályai megmaradnának s a tőke akkor is csak haszonért dolgoztatna a munkaerővel. Hiába mondjuk azt, hogy ugyanaz a darab föld, melynek ma 100 korona az értéke — és hat korona a tőkére eső haszna, majd csak 50 korona értékre fog leszállani és csak három korona hasznot fog nyújtani a tőkének, — ezzel nem érjük el azt, hogy a proletármunkásnak jobb sorsa legyen, csak azt érjük el, hogy a tőke még jobban össztorlódik. Mert a 100 korona értékű földön ugyanazt a munkát kell végezni, mint az 50 korona értékűn, ám, ha a föld értéke kisebb, kevesebb vagyoni érdek fűződik annak megmunkálásához, mint ha nagyobb és így ma több a munka-alkalom, mint akkor lesz. Messzire mennénk, ha ennek az elméletnek minden konzekvenciáját akarnánk itt levonni, egy konzekvenciára mutatunk itt csupán és ez az, hogy azok az ifju, életerős emberek, akik ma örökös bérharcban állanak, maguk alatt vágják a fát, mert elzárják maguk elől a lehetőségét annak, hogy valaha önálló helyzetbe jussanak. Várjuk hát az igazságügy-miniszter által bejelentett, okos sztrájk-törvényt!

A magyar irodalom.

— 1887-től maig. —

— Írta: Gáspár Imre. —

(Régi hírlapok.)

— nov. 5.

A „Hon“-ban Jókai Mór regényei s a régi „Pesti Napló“ nyújtottak még olyan olvasmányt a hatvanas évek közönségének, melyért méltán irigyelhetjük ama közönséget. A régi „Pesti Napló“ Kemény Zsigmonddal fénykorát érte. Vajjon irnak-e még oly korszakalkotó cikkeket, mint Deák Ferenc híres husvétii cikke volt? Gyulai Pál cikke, melyben a renitens hevesieket utasítja dinnyetermelésre, ma is mintája a maró gunynak. Vagy talán olyan sok jó hírlapi cikket irnak ma, hogy föl sem tűnik egy-egy éppen oly alapos, vagy temperamentumos közlemény?

Azt hisszük, hogy a Kossuth Lajos epistolái — stílus tekintetében — mégis csak egyedül állottak s a Kaas Ivor báró kedves, intim hangú, vagy szellemesen ironizáló, sokszor szép költemény hatású előidéző vezércikkei s az irodalom pótolhatlan vesztéségre elhunyt Bartha Miklós megsemmisítő guny yal telített szatirái ma is föltűnnek a maguk helyán és idejében.

A régi „Pesti Napló“ dicsőségéhez még egy Csengeri Antal, a híres (Fk.), Danielik János, Erdélyi János, Eötvös József b., Pompéry János, Berczy Károly és mások nagy neve fűződik, amely együtttest — persze — hajos lenne felujítani. Koncedáljuk, hogy temperamentumos kormánypartí cikket nehezebb írni.

Valaha a „Budapesti Közlöny“-nek is volt szövegrésze; a tárcában Salamon Ferenc esztétikai, kritikai, dramaturgiai doigozatai jelentek meg, ma már csupán hivatalos kijelentésekre, az uralkodóház elhunyt tagjainak elparentálására, a kinevezések és törvények, rendeletek közlésére és — amiben különben elég sok remény van — az árverési hirdetésekre szorítkozik.

Ezt a szilenciumát úgy kapta a hivatalos lap, hogy Salamon Ferenc szerkesztésének idejében Deák-partí kormányának szellemében erősen támadta az ellenzéket. A balközép vezére, Tisza Kálmán e miatt sokat támadott, interpellált, vagdalkozott; azi mondotta, hogy igazságtalanság a közpénzen föntartott lapban pártpolitikát üzni és az ellenzékre rátámadni. Az érkeu lelkü Salamzn Ferenc sem maradt adósa a válasszal s mikor 1875-ben Tisza a fuzió révén kormányra jutott, Salamon rendelkezésére bocsátotta állását. Tisza azonban, — nehogy személyes bosszuállásnak tűnjék föl — nem bocsátotta el Salamont, csak a szövegrészt szüntette be. A kiváló történetírónak azóta sinekurájává lön a lap, később a nemrég elhunyt érdemes régi író, Vadnay Károly neve alatt jelent meg. Ugy látszik, meg is marad ilyen irodalmi stallum-félének a politikában.

De vajjon nem becsületesebb bevallott hivatalos lapokat tartani, melyben a kormány nyíltan, egyenesen, őszintén adná elő védelmét, készítené elő terveit, közölné, amit közlésre szánt, minthogy — amint a letűnt rezsim alatt láttuk — hazudozó könyvatosokat tartottak fönn, hazug budapesti és vidéki közlönyöket béreltek az „ország pénzén“ az „ellenzék támadására“?

Megint csak szép jelszó, végbevitt fufang volt a Tisza Kálmáné, ki egy természetes állapot helyére természetellenesebb, hazugabb helyzetet csempezett. A hivatalos lap ambicióját helyezhetné, módja is lenne oly minden tekintetben előkelő és kiváló irodalmi színvonal kultiválására, hogy e tekintetben vezesse s mintegy hasonló magas színvonalra, nemes versenyre szorítsa a többi sajtót is. Banális hasonlattal élve, ez a lap olyan mintapiacefélélet képviseljen az irodalomban, mely a költészet valódi nektárjával, castali nedűvel konkurráljon a szellemi célok borhamisítóinak és vérmérgezőinek!

Politikai hírek.

— Gróf Zichy Jenő mentelmi ügye.

A mentelmi bizottság ma publikálta gróf Zichy Jenő mentelmi ügyében hozott határozatát. A bizottság a mentelmi jog megsértését nem látta igazoltnak.

— **Ábrányi a király előtt.** Bécsből táviratozzák: Ó felsége a király a mai általános kihallgatások során Ábrányi Kornél miniszteri tanácsost, a miniszterelnökségi sajtóosztály főnökét is kihallgatáson fogadta.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Sajtó tudósítónktól. —

Budapest, nov. 5.

Justh Gyula elnök negyedtizedegyszer nyitja meg az ülést.

Egry Béla jegyző felolvassa a múlt ülés jegyzőkönyvét, melyet észrevétel nélkül hitelesítettek.

Justh elnök: Bemutatja a miniszterelnök átíratát, melyben meghívja a Házat Vay Ádám kuruc brigádérosnak e hó 15 én Vaján tartandó temetésére. Javasolja, hogy

a Ház küldöttségileg képviseltesse magát a temetésen és helyezzen koszorút.

A Ház ehhez hozzájárul

Az elnök felhívja a képviselőket, hogy jelentkezzenek a tennéjére.

(Az iparfejlesztés.)

Jegyző: Olvassa az ötödik szakaszt.

Eber Antal: Módosítást nyújt be, mely szerint az ötödik szakasz végéhez hozzátegyék, hogy a már kedvezményezett iparvállalatok újabb kedvezményezés esetén az együttes kedvezmény csak 15 évi tartama lehessen.

Kossuth Ferenc: A módosítást nem fogadhatja el. A kormánynak kell olyan fegyvert kezében tartania, melylyel az ipart megvédelmezhesse.

Eber Antal: A módosítást visszavonja.

A Ház a szakaszt eredeti szövegében fogadja el.

(A hetedik szakasznál.)

Nagy Emil előadó azt a módosítást nyújtja be, hogy azok az iparvállalatok, melyek kedvezményekért folyamodnak, törvényileg köteleztesse arra, hogy munkásaiknak 75 százaléka magyar legyen.

Csitány Béla: A kereskedelmi miniszter kedvezményeket két éven át csak hazai vállalatnak és hazai tőkének adhasson.

Kossuth Ferenc: Nem fogadja el a javaslatot, mert a törvény érvényének két évre való felfüggesztésével egyértelmű volna.

Zboray Miklós: Arra kívánja a miniszter figyelmét felhívni, hogy gondoskodják már most arról, hogy a külföldi tőke ne nyombassa agyon a magyar tőkével létesített vállalatokat. A gyárokat arra kell szorítani, hogy kizárólag magyar munkásokkal kész árukat készítsenek. Kötelezze a kormány a vállalatokat arra, hogy az országban központot állítsanak fel, könyveiket magyar hivatalnokokkal itt vezettessék. Ne csak viseljék a tulipánt, de szereznék érzést is neki.

Kossuth Ferenc: Megnyugtatja a felszólalót.

Tálos István: Panaszodik, hogy az osztrák határ közelében létesített gyárak majdnem kizárólag osztrák és cseh munkásokat foglalkoztatnak, akik gyermekeiket a

szomszédos osztrák területre küldik iskolába. Így azután ezekből sohasem lesz magyar. Az osztrák gyárak a magyar telepeket csak fiókeak tekintik, pedig a törvénynek az célja, hogy akik itt az állam részéről kedvezményben részesülnek, itt lakjanak, a magyar társadalmi életben részt vesznek. Indítványozza, hogy tiz kilométerrel a határtól kedvezménygyáralapításra ne adassék.

Kossuth Ferenc: Ezt ellenzi, mert lehetetlen az ország bármely részét valami kedvezményből kizárni.

A Ház a szakaszt az előadó módosításával elfogadja.

A nyolcadik szakasz.

Nagy Emil: A kisajátításra vonatkozólag több módosítást ajánl.

Eber Antal: A kisajátítási jogok kiterjesztését indítványozza a már meglevő gyárakra.

Kossuth Ferenc: Pozitív álláspontot nem foglal el s Eber indítványa dolgában a Ház a kuria a véleményformálást.

Simonyi Smadam Sándor: A szakaszt szövegezzék meg újból az igazságügyi bizottság. Részletesen beszél a kisajátítási kérdérről. Reámutat arra, hogy a magántőkével mielőtt irtózatot pusztításokat lehet véghez vinni a kisajátítás terén. Példa rá a Groedel testvérek akik olyan, rettenetes dolgokat műveltek az erdélyi erdőkben, hogy sok koldust csináltak. Részletesen foglalkozik a Groedel kérdéssel és főleg azt biztatja, hogy a visszaéléseket a régi kormányok tették lehetővé, mert mérhetetlen kedvezményeket nyújtottak és a visszaélések előtt szemel hunytak. Nem érti, hogy a magyar parlament lehete len Groedetékkal szemben. Azt mondják, hogy Groedelék megvesztegettek Pildnerit. Nyilatkozzék a képviselő ur, igaz-e, vagy sem?

Elnök: tárgyal az összeférhetlenségi zsűri megválasztása végett megszakítja. Most megállapítja a következő ülés idejét és napirendjét. Javasolja, hogy holnap Ottó kir. herceg temetése, miatt ne legyen ülés. Legközelebbi ülés november 7 én, napirendje az iparfejlesztési törvény.

Szünet után megválasztották az összeférhetlenségi zsűrit.

KÓRÓS GYEREKEI.

Irta: Vértessy Gyula.

A „Szabadság” eredeti törtéje.

Hajdanában, mikor még a szőlőhegyeken, ott a Mátra lankás dűlőiben illatoztak viaszérga gobérok és muskotályok, a lilaszin izabellák, meg a fekete kadarkák, akkor még az öreg Kórós bátya is igazi esős volt. Jó konvenciót kapott, mert az istenáldott hegyek csak úgy öntötték a felséges nedűt; hozzá úgy suttomban lesi puskás is volt és jó sok nyulat meg foglyot ellőtt a vadász urak elől és ebből is pénzelt valamieskét, szűretkor pedig mindenünnen kijárt neki egy kis ajándék, azonfelül, hogy úgy eihetett, mint valami kiskirály, nap-nap után duslakodván a legfinomabb báránytokányokban, tésztás kásákban és turós csuszákban, nemkülömben a legjobb borokban, jó szokás lévén, hogy mikor ujat szednek, régít kell inni...

Szóval a vén kiszolgált káplárnak olyan jó dolga van, a minő saját beismerése szerint még akkor se volt, a mikor a királyt szolgálta Hanem egyszerre csak vége szakadt az ő jómódjának is. Akkor, mikor jó formán koldusbotra jutatta a mi egész vidékünket az a nyomorult féreg, mely elől nem volt menekvés. Hiába harcoltunk ellene, ő volt a győztes; alig egy-két év alatt dudva verte fel a régi szőlők helyét: A filoxéra leit az ur véges-végig a Mátra alján.

— Nemesek a hegyeket ölte meg, tekintetes uram, ez a féreg, de az embereket is. Az öreg tekintetes urat is ez vitte a sírba.

Nem is csoda! Urak voltunk, oszt egyszerre csak koldusok lettünk. Hej, nem is érdemes már ilyen világban élni, a melyikben szülő se terem!

Nagyon el volt akkor keseredve a vén paraszt. Emlékszem, hogy egyszer elkisért a volt szőlőhegyekre, a hol azóta kukorica termett, meg árpa, ha termett; de jobbára gaz és dudva s tele jött a szeme könnyel a pusztulás láttára s míg az ingujjával törölgette a szemét, azt mormogta magában:

— Rossz vagy én Istenem, rossz vagy! Hogy tehetted ezt! Minek legyen ez az ember jó, minek legyen becsületes, ha te ilyen rossz vagy azokhoz, akik sohasem bántottak!

Akkoriban nem sok figyet vetettem az öreg beszédére, csak most jutott az eszembe, most hogy a napokban három esztendő távollét után újra hazakerültem a pátriámba és láttam újra az öreg Kóróst, a kiből azóta másféle esős lett, mint a miad volt annak előtte. Csak most jutott az eszembe ez a mondása, mely akkor csuszott ki a száján, mikor perbe szállt a teremtővel:

— Minek legyen az ember jó, ha még az égiek se jók?

Osodálatos változáson ment át az öreg! Ugy neki volt ruházódva, hogy alig ismertem rá. Váazoning helyett kék mádli volt rajta, nagy pitykével és a régi bootszor helyet csizma; mintha csak nem is afféle zsellérsorban levő ember lenne, hanem legalább is fertálytelkes gazda.

Nem is igen kellett kérdezősködni

afelől, hogy változott ilyen jóra a sorsa, hamarosan előállt vele!

— A szőlőket mikor kirágtá a féreg, akkor azt hittem, hogy az én életem gyökerét is elrágtá. Koldusabbnak éreztem magam a koldusnál. Ebben az állapotban ért utól a szerencse. Mintha csak a megváltó a lett volna az a kis kölyök, akit a leányom hozott haza a városból, Hej, pedig első haragomban kis híjja, hogy meg nem fojtottam mind a kettőt! Kár lett volna! A gyermek szerencsét hozott nekem! Mert a porontyval együtt dajkaságba kaptunk egy másikat is. Valami gazdag asszonyosság lehetett. Tetszik tudni olyan gyerek, akiről nem volt szabad sokat beszélni. Mert a nagyuri kisasszonyok meg asszonyok is sokat botlanak ám. Talán még többet, mint mi főlénk! A kis gyerekekért fizettek. Mindnyájan megélhetünk belőle. Mikor azután két esztendő lett, eivitték. De a leányom kapott ám más gyerekeket is. Nem mind volt ilyen drága gyerek. Cselédlányok meg varrőkisasszonyok is kerültek bajba és a leányom, Isten tudja hogy, hogy nem, de mindjárt kiszimatolta a bajukat. Annyi gyermekünk lett egyszerre, mint a réji! Volt olyan is, a kit az anyja kéthetes korában már elválasztott és hozzánk adott. Ugy táplálta leányom cuclival. Mégis felpenderedett az istenadta!

— És nem hálnak a gyerekek?

— Hát kirül az isten elvégezte, az bizony elpa kol, de annak nem oka senki sem.

Beszélgetés közben a házához értünk. Behívott:

A képviselőház 1904 dec. 13-iki ülésének epilógusa.

A mentelmi bizottság ülése.

— Távirati tudósítás. —

— november 5.

Báró Bánffy Dezső és huszonegy társa mivel ellenők az 1904 évi december 13-iki emlékezetes képviselőházi ülésen történtek miatt eljárást indítottak — mentelmi joguk megsértéséért feljelentést tettek. A mentelmi bizottság Gaál Sándor elnöklete alatt ma tárgyalta az ügyet. Kalosy József előadó indítványára konstatálták a bejelentők mentelmi jogának megsértését. Majd javasolja, hogy terjesszenek indítványt a Ház elé, hogy Plosz Sándort akkori igazságügyminisztert azért, mert ő rendelte el Bánffyék ellen lázadás címén indítandó eljárást — helyezze a képviselőház vád alá. Továbbá javasolja, hogy Székely Ferenc korona ügyész, Pongrácz Emil főügyész, Geguss Gusztáv volt ügyész ellen a büntető eljárás iránti törvényes intézkedéseket tegye meg a mentelmi bizottság. A bizottság az előadó javaslatát valamennyi szavazattal egy ellenében elfogadta.

A rendőrségi tisztviselők mozgalma.

Az értekezlet.

— Saját tudósítónktól. —

Debrecen, nov. 5.

A nehéz megélhetési viszonyok kétségkívül a hivatalnokokat sújtják legjobban. Hátározott összegű fizetésekből az erősen változott viszonyok között nem képesek állásukhoz, rangjukhoz méltó megélhetést maguknak biztosítani. Eppen ezért biztos tudatában a szomorú állapotoknak idejekorán szervezkedtek, indítottak mindenféle irányban mozgalmat helyzetük javítása érdekében. Megmozdult a

hivatalnok, általában az értelmi társadalom minden rétege. Törekvéseiket sokban koronázta siker és ma már a fizetési viszonyok általánosan, de különösen az állam hivatalnokai karánál felemelőleg rendeztetve lettek.

A nehéz existenciális körülmények a rendőrség tisztviselőit is sorompóba szőlítették.

A rendőrségi tisztviselők tegnap délelőtt tartottak értekezletet rendőrség bünyügyi osztályánál szolgálati és fizetési viszonyaik javítása ügyében. Az értekezlet elnökéül dr Boldisár Kálmán rendőrfőkapitány helyettes, bünyügyi osztályfőnököt kérték föl és megjelentek ott a fogalmazói kar és az egész biztos személyzet. A mozgalomnak abban található meg az indító oka, hogy a minden téren megnyilvánuló fizetés rendezési törekvések közt a városi tisztviselők, és ezek közt a rendőrségi alkalmazottak fizetésjavítása mindig háttérbe szorult. A bírósági és általában az összes állami, valamint a magyar államvasuti tisztviselők és a katonatisztek szolgálati és fizetési viszonyain csak a közelmúltban is nagymérvű javítások történtek; sőt a közigazgatási faktorok közül a vármegyei tisztviselők szolgálati és fizetési viszonyai a kor követelményei szerint már rendeztetek.

A rendőrségi tisztviselők tehát azt akarják kivívni, hogy helyzetük úgy rendeztesse, a mint az a vármegyei tisztviselőkével megtörtént. A rendőrség államosítása évek óta a levegőben szálló hír volt, de a változott politikai viszonyok közepette a törvényhatósági tisztviselők államosításáról szó sem lehet. Hogy mégis az államosításra való utalással a rendőrségi tisztviselők és egész személyzet mostoha sorsa végre valahára rendeztesse. Kitzüött célját azért óhajtaná a rendőrségi tisztviselő kar az állammal a vármegyei tisztviselőkéhez hasonló szolgálati és fizetési beosztással elérni, mert egyrészt ezáltal a törvényhatóságok jogain csenkitás nem történik a főképp, mert ez a mód megegyezik azon nemzeti törekvésekkel, a melyeknek célja a törvényhatóságok erősítése, másrészt ez a mód

a tisztviselői kar jogi és anyagi helyzetét megfelelő módon javítaná az állami és vármegyei tisztviselőkéhez méltólag. Az értekezleten ennek a nézetnek adott kifejezést Boldisár Kálmán rendőrfőkapitány helyettes és ily értelemben egy memorandum készítése határozatott el, a melyre bizottságul küldettek az elnökön kívül dr Komlóssy Pál és Kovács Kálmán rendőrfogalmazók. Az elkészülő memorandumot annak idején közölni fogják más törvényhatósági jogu városok rendőrségének tisztikarával is.

Egyház és iskola.

Őszi segélygyűjtés. A debreceni ev. ref. kollegium ételmezője (konviktus) javára évenként megtartott szokott őszi adománygyűjtés f. hó 7-ikén, szerdán kezdődik. Míg a nagyérdemű közönség jóindulatát a célra kikérem, nem mulasztatom el annak kiemelését, hogy az ételmi cikkek rohamos emelkedése folytán tápintézetünk a jótékony adományokra fokozott mértékben van ráutalva. Kitűnő tisztelettel, az akadémiai igazgató.

Debrecen a múlt hóban.

A közigazgatási bizottság ülése.

(Saját tudósítónktól.)

— nov. 5.

A közigazgatási bizottság tegnap d. u. 3 órakor Wessprémy Zoltán főispán elnökésével ülést tartott, melyen jelen voltak: Kovács József polgármester, Csánky Viktor, Faust Elek, Somogyi Pál, dr Tüdös János, Pálffy Gábor, Rieki Antal, Latinovics Mihály, Aczél Géza, dr Balkányi Miklós, dr Magoss György, dr Tüdös Kálmán, Oláh Károly, Fejér Ferenc, dr Márton Imre, Kocsár Gábor, Varga Károly előadó, Juhász Ignác kimentette elmaradását. A bizottság sajnálattal vette tudomásul, hogy Juhász Ignác más téren való elfoglaltsága miatt nem lehet jelen az ülésen.

— Instálom, tessék beljebb kerülni, hogy mutatom elő a gyerekeimet.

Mint eső után a békák, úgy nyüzsögtek mindenfelé a kis jószágok. Voltak vagy tizen. Valamennyi egyforma piszkos és egyformán sápadt. Mintha csak apró halottakat láttam volna.

Végtelen szomorú kép volt! Egy csomó halálra való élet! Egy halom bambó, amely sose fog nyilni!

— Belegyek ezek a gyerekek, Kórós?

— Ezek, instálom? Ugy esznek, mint a kis malacok! Egy-egy nagy karéj kenyeret majszol el mindegyikük minden évskor.

— Hát ezeknek kenyeret adnak?

— Tejbe eláztatva! A pusztai tej már talvannak. Mind elmúlt ez egy esztendő!

— El ám. vágott közbe az öreg leánya, aki ezalatt bejött a szobába. A nagy, tagbaszakadt leány sovány, korán elhervadt arcáról csupa gonosz indulat rltt le. Apró, villogó szemei mintha véresekkarmok lettek volna, úgy tapadtak rá a földön fetrengő kis gyerekek arcaira.

Csöndesség lett egyszerre. Mert az imént még nyöszörgtek és pityeregtek a kis szerencsétlenek, de a mint az az asszony bejött és rájuk nézett, rögtön elhallgattak. Bizonyára sok verésben volt részük.

— Elmúltak mind egy esztendősköz — folytatta azután beszédét — ezek már vasat is ehetnének. A doktor ur is mondta, hogy már egy kis húst is kaphatnak, hogy erőre jöjjenek.

— Ugy, hát a doktor ur mégis felügyel?

— Felügyel? Mire keli itt felügyelni? — mondta kibívó, kellemetlen megvetéssel az

asszony — itt vagyunk mi: én meg az apám. Elegek vagyunk mi is. Vigyázunk rájuk mi is. Nem is érdemes így vigyázni! Ha akarunk és ha nem lennének becsületes emberek, bizony többet is kereshetnénk, mint a mennyit most keresünk. Mert ugy tessék eligondolni, hogy nem nagyon örülnek ám az efféle porontyoknak se az anyák, se az apák. Mindenki szeretne szabadulni tőlük. De nálunk ez nem létezik! Mi becsületesen tápláljuk és gondozzuk őket. Itt bizony nem hal éhen egy sem.

— Kapnak ezek, uram, mindent! A leányom ugy tömi őket, mintha kis libák lennének vagy kis malacok. A király is megnyalhatná a száját, olyan ételeket kapnak. Én nem is tudom, mi a bajuk, hogy mégis ilyen nyavalyások! Rossz a fajtájuk, ez van benne! A legjobb kukoricaganca sem hizlalja meg őket; se a gölödény, se a málé. Még a tejes kenyeret eszik a legjavában. És csak nőnének legalább, de olyanok, mint a vakondok.

— Járnak őket látogatni?

— Némelyiknek eljön az anyja! De biz' azok a szegény népek nem érnek rá, hogy ide utazgassanak. Csak ugy irásban kérdegetik, hogy van a gyerekük, mikor a pénzt küldik.

— Hát férfiak nem jönnek ki néha?

— Az apák? Nem nagyon! Hej uram, ott Pesten még komissabbak lehetnek az emberek, mint itt nálunk.

— Miről gondolja?

— Mert ha kivetődik egy-egy ur ide hozzám a gyerek ügyében, hát már előre félek. Valamennyi csak szid engem, hogy miért nem teszem el már láb alól a gyereket. Istenem, a saját gyerekét!

— Persze maga nem hallgat egyre sem? — Hogy hallgatnék? Megesne a szívem, ha elpusztítanám valamelyiket.

— Meg azután be is csuknák.

— Be is csuknának! Ugy van, uram! Pedig tekintetes ur, hogy nem helyes ez a törvény. Minek kizozni ezeket a szegény férgeket, mikor ugy se lesz belőlük semmi. A ki a világra hozta őket, miért is nem pusztíthatja el? Csak nyomorúságokra hagyja őket életben. Ugy is elvesznek. Csakhogy lassan. Én mondom ezt, hogy nem helyes a törvény! Pédig hát épenséggel abból élek, hogy a törvény nem engedi ezeket a szegényeket mindjárt elpusztítani. Azért dobják ide nekünk, hogy csináljunk velük. a mit akarunk. De mi fel akarjuk őket nevelni.

— Gancával, máléval meg fekete kenyérral?

— Nem is tarthatjuk fátánnal, — nyelvelt a menyecske. Azzal tertjuk a mivel tudjuk. Ha az Isten akarja, ugy is felnőhetnek, de nem akarja. Mert az Isten okosabb, mint az emberek, a kik a törvényt hozzák. Tudja, hogy ezekre itt semmi szükség sincs, elég nyomorult, szegény van már ugyis, hát magához veszi őket; rendre mind. Az Isten jó!

A két kezét imára kulcsolta és bátran, szabadon nézett fel az ég felé, mintha a zarámadása teljesen rendben lenne azzal, aki ott fent lakozik...

A főorvos Debrecen köztisztasági állapotáról.

Debrecen köztisztasági állapota nem a legrosszabbak. Tüdős Kálmán dr., az új városi tisztifőorvos igen helyesen, az egészségügyjavítását elsősorban a köztisztasági bizottság elé terjesztett jelentésében a ker. orvosok és a saját tapasztalataira hivatkozva, azt mondja, hogy a városunkban a köztisztasági állapotok igen sok kívánni valót hagynak. Legelsősorban is azt panaszolja el, hogy a csatornázatlan utcákban a háztulajdonosok kibocsátják az udvarokról a büzhödöt levét és más tisztátalan folyadékokat, pedig ezt a szabályrendelet 11 §-a szigorúan megtiltja. Másik szomorú tapasztalata a főorvosnak, hogy a hentesek és a többi élelmiszerárúsók az élelmiszereket régi, papirosokba csomagolják. Ezek a papirosok sok kézen mehetnek át és mindegyikben lehet valami fertőző csira. A főorvos azt kívánja rendelje el a közigazgatási bizottság, hogy az élelmiszerárúsítók csak tiszta papirosba csomagolhatják élelmiszereket és utasítsa az illetékes hatóságot, hogy azt szigorúan ellenőrizze. A bizottság a főorvos óhajának eleget tett.

Mennyi adót fizettek a múlt hóban Debrecenben.

A pénzügyigazgatónak a közigazgatási bizottság tegnapi ülése elé terjesztett jelentése szerint a múlt hóban egyenes adóban befizettek 123561 kor. 02 fillért. 104.789 kor. 39 fillérrel többet, mint a múlt év október havában, bélyegjövődékben 108287 kor. 44 fillért, jogilletékekben 58199 kor. 72 fillért, díjjövődékben 4061 kor. 52 fillért, dohányjövődékben 15500 kor. 96 fillért, fogyasztási és haladóban 25000 kor. 46 fillért. Fizetési halasztás a pénzügyigazgató saját hatáskörében 18, a pé. ügyminiszter által 26 esetben adott.

Debrecen egészségügye a múlt hóban.

Tüdős Kálmán főorvosnak a közigazgatási bizottság ülése elé terjesztett jelentése szerint a múlt hó egészségügyi viszonyai általában elég jóknak mondhatók, amennyiben, dacára a számosabban előfordult fertőző betegségeknek, a halálozás mégis alatta maradt valaminek a múlt havinak. A beágyasodások legnagyobb száma az emésztő, de főleg a légző szervek hurutos bántalmisából állott. Ezek mellett hasi hagymáz, vörheny és ronsoló toroklob szövőrányosan, kanyaró nagyobb számban fordult elő. De ezek általában elég enyhék voltak, úgy hogy halálozás csak egy kanyaró és két vörheny esetén fordult elő, tehát mindössze 3 heveny fertőző betegségben. Hasi hagymáz 21, kanyaró 72, ronsoló toroklob 2, számarhurut 5, vörheny, trachoma 1, torokgyík 1 esetben fordult elő. Az óvintézkedések minden esetben megtétettek. A hónap második felében kanyaró fordult elő számosabb esetben, különösen a homokkertben, de az utolsó napokban esőkkenés állott be.

A polgármester jelentése a múlt hóról.

Kovács József polgármester jelentése szerint, a melyet a közigazgatási bizottság tegnapi ülése elé terjesztett, következőkben öleli fel Debrecen múlt havi közigazgatási viszonyait: A rendőrség letartóztatott 259 egyént, ezek közül a kir. ügyészségnek átadott 3 rendőrileg megbüntettek 251 egyént. A városból eltolonealtatott 42, kényszerutlevéllel kiutasított 28 egyén. A katonai létszám következő volt: Közös hadseregbeli 1910 ember és 623 ló, m. kir. honvédség: 1503 ember és 273 ló, összesen 3413 ember és 896 ló. Az adózás következő volt: A városi adópénztárba befizetett állami egyenes adó fejében 109982 kor. 92 fill. orsz. betegápolási pótdadó 4433 kor. 13 fill. hadmentességi adó 472 kor. 63 fill. 1 százalékos járdaadó 432 kor. 81 fill. 2 százalékos tűzvédelmi adó 865 kor. 62 fill. 3 és fél százalékos államiznaaváltság 1514 kor. 83 fill. 33 százalékos községi pótdadó 14284 kor. 23 fill.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— nov. 5.

Schönaich a nótára rágyújt:
„Jó magyar, adj nékem ágyut,
Kérlek téged, a nagy bárgyut!”
Ő csak kéri, töltik mások,
Golyóik — hazudozások!

Jó Wekerle, rágalom, szenny
Tégedet ne is kiméljen:
„Gyakran esik számarvágás
A becsületes személynél!”

Tisza pártit, darabontot
S mást, ki csak országot bontot
Egyesítik holmi körbe...
És ez a kör kissé görbe.

Harapós darabont-sajtó
Nem olvasunk, ott az ajtó!
Bajba bizony mást nem döntesz,
Habes barba, sed non deutes!

Társas kocsi.

— A miniszter leirata. —

— nov. 5.

Régen felmerült, de mindezekig meg nem valósított terv, városunkban az a rendez társas kocsis ipar alapításának. Pedig ezek a társas kocsik közszükséget elégítenének ki árszabályaik olcsóságával, gyors járataikkal.

Debrecen amugy is igen szegény a város belterületére szóló közlekedési eszközökben. Van ugyan kisvonatunk, van ugyan kifejlett nagy arányú bérkocsis rendszerünk, de ezek egyáltalában nem lebonyolíthatják le kellő mérvben a forgalmat.

Kisvonatunknak csak egy vonala van, bérkocsisink pedig oly méreg drágák, hogy nem veheti igénybe a szűkebb körülmények között élő ember. Ismeretesek azonkívül azok a mizériák, melyek nap, mint nap előfordulnak e két közlekedési eszközzel. A kisvasutat száguldani mindig látjuk, csak éppen akkor nem mikor szükségünk volna rá.

A bérkocsis igénybe vételével előforduló zavarások és a magas tarifák pedig ugyan csak elidegenítenek mindenkit, hogy bérkocsit használjon.

Ezeket a bajokat, mizériákat nagy mértékben csökkentené, ha társas kocsik állnának a közönség rendelkezésére.

Hogy ily társas kocsik nincsenek Debrecenben, azt nemcsak mi érezzük, hanem feltűnt a kereskedelemügyi miniszternek is, hogy társas kocsis ipar, mely pedig más városokban oly szépen virágzik — nincs Debrecenben. Azért leiratot intézett a városhoz, hogy ezt az életre való intézményt előbb valósítsa meg.

A tanács foglalkozott is az ügygel már a leirat kapcsán és utasította a rendőrfőkapitányt, hogy az erre vonatkozó szabályrendeletet minél előbb készítse el és terjessze be hozzá. Végh Gyula főkapitány már hozzá is fogott a rendelet elkészítéséhez, amelynek nyomán minden bizonnyal nálunk is rövid idő múlva létesülni fog az a rendszer és remélhetőleg nemsokára láthatjuk utcáinkon közlekedni a társaskocsikat.

* Ottó királyi herceg halála. Ottó királyi herceg temetésére, mint Bécsből jelentik, megtesznek minden előkészületet. A kapucinusok templomában lévő sírboltot a Burg szolgálói már ma reggel kezdték rendbehozni. Ottó királyi herceg koporsóját egyelőre a sírbolt előcsarnokában, abban a négy-

szögletes helyiségben fogják elhelyezni, a mely az ugynevezett régi sírboltot elválasztja az új sírbolttól. Ott marad Ottó királyi herceg koporsója a végleges elhelyezésig. Az új sírboltban, a melyben eddig százhuszonkilenc koporsót helyeztek el, már nagyon szűk a hely s ez az oka annak, hogy Ottó királyi herceg koporsóját nem helyezhetik atyjának, Károly Lajos királyi hercegnek koporsója mellé, hanem ideiglenesen Vilmos királyi herceg koporsója mellé kellett tenni. József királyi herceg tegnap császádjával Nagyatapolcsányról Budapestre érkezett, a honnan ma délután Bécsbe utazik, hogy Ottó kir. herceg temetésén jelen lehessen. A magyar kormány tagjai ma Bécsbe utaztak, hogy az elhunyt kir. herceg temetésén részt vegyenek. Az eddigi megállapodás szerint Wekerle Sándor miniszterelnök, Apponyi Albert gróf kultuszminiszter, Zichy Aladár gróf, a király személye körüli miniszter és Darányi Ignác földművelésügyi miniszter megy el a temetésre.

* A városi házipénztár átadása már három nap óta folyik. A nyugdíjazott Máté helyébe a közgyűlés ugyanis Komáromy Antalt választotta meg pénztárosnak, aki most veszi át Sipos helyettes pénztárosól a pénztárt és a letéteket.

* Imre napja. Régi jó magyar szokás, a név nap megtartása. Ma az Imrékre került a sor. A terített asztal, finom borok, pacsenyék előkerültek ma az éléstárból és a jó kívánságokat lebbilítették a jó barátok jófejta asszuval. Debrecen város társadalmának számos kiváló tagja ünnepelte ma névnapját, így Márton Imre a függetlenségi és 48-as párt köztisztjeiben álló elnöke, kiél a jó barátok egész légiója tett üdvözlő látogatást, Vecsey Imre főjegyző, Bilkei Kovesdy Imre, Oláh Imre anyakönyvvizsgáló, Dr. Fráter Imre, Kertész Imre és még nagyon sok Imre, akiknek ezuton tolmácsoljuk szívélyes üdvözlésünket.

* Gróh Ferenc a szegényeknek. Gróh Ferenc az új katolikus plébános ma 1000 koronát küldött a polgármesternek, hogy ez összeget ossza ki a város szegényei között, felekezeti különbség nélkül. A nemes tett, magában foglalja az új lelkipásztor dícséretét.

* A „Debreceni Dalegyelet” m. tagjait tisztelettel felhivom, hogy a Rákóczy-est mai (kedd, nov. 6.) főpróbáján teljes számmal megjelenni szíveskedjenek, a titkár.

* A villamos ügyet megfelebezték. Az elmúlt közgyűlésen a már oly régen kísértő villamos ügy befejezést nyert oly módon, hogy a törvényhatósági közgyűlés többsége a Ganz és Társa részvénytársaságra bízta a telepítését. A győztes Siemens-Schuckert gyár azonban nem tud ebbe belenyugodni és ma beadta felebbezését a polgármesteri hivatalba, hogy az a helyügyminiszternek terjesztessék fel. A felebbezés elég terjedelmesnek látszik és azt hozza fel védelméül, hogy Debrecen városa a drágább ajánlatot fogadta el.

* A felekezeti tanítók vasuti kedvezménye. A felekezeti elemi és középiskolák tanítói és tanárai már régebben mozgalmat indítottak, hogy a vasuti díjszámbánál ugyanolyan kedvezményben részesüljenek, mint az állami alkalmazottak, akik féláru vasutjegy váltására jogosító igazolványokat kapnak. — Amint megbízható forrásból értesülünk, ezen mozgalom végre is sikerrel jár, amennyiben a kultuszminiszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg elhatározta, hogy a felekezeti elemi és középiskolák tanítóinak, illetve tanárainak ily igazolványokat fognak 1907. január 1-től

rendelkezésre bocsájtani. Az erre vonatkozó rendeletek legközelebb közzé fognak tétetni.

* Színházi zenekar és a kabátok.

A színházi bizottság a városi tanács útján megkereste a főkapitányságot, hogy Drakoi szigorral szüntesse meg azt a színházban uralkodó rossz szokást, hogy a támlásszék első soraiban ülő közönség felső kabátjait a zenekarnak ugyiszólván a fejére rakja, lepakolván minden felesleges ruhaneműt a támlásszék „kerítésére”. Ha valaki a jegyszédő felszólítására sem hajlandó kemény 20 fillérért ruhatárba helyezni a kabátjait, ezután rendőri karhatalommal fogják eltávolítani. Nem a színházlátogatókat, csak a kabátokat. És ez a rendszabály helyes is, mert a zenekar valóságos gátolva van a feléje tornyosuló ruhaneműektől működésében.

* **Uj ev. ref. esperes.** Marjay Péter országgyűlési képviselő, nagylétfai ev. ref. lelkész, az érmelléki református egyházmegye e hó 2-án esperessé választotta.

* **A Bocskay szoborbizottság** holnap kedden délelőtt 11 órakor Wessprémy főispán előktele alatt ülést tart, a város háza kis tanácstermében.

* **Amatőr fényképészek egyesülete.** A megalakítandó „Debreceni Amatőr Fényképezők Egyesülete” ügyében szombaton a Ruzicska-féle műteremben városunk műkedvelő-fényképezői nagy számban megjelentek és nagy lelkesedéssel kimondották a megalakulás szükségességét, egyszersmind megállapították az alakuló-közgyűlés elé terjesztendő alapszabályok tervezetét is. Magunk részéről örömmel vesszük tudomásul, hogy végre valahára városunkban is alakul műkedvelő fényképezők egyesülete, s kívánatos, hogy műkedvelőink mennél nagyobb számban lépjenek be a rég óhajtott és életrevaló egyesületbe.

* **E heti bűnügyi főtárgyalások.** E héten a debreceni törvényszéknel a következő bűnügyi tárgyalások tartanak 1906. November hó 6-án Kedden főtárgyalások. Nádházi Lajos ellen orgazdaságért, Czirják Sándor ellen hivatali hatalommal visszaélés, Major András ellen testisértésért, Bónis Péter ellen testisértésért, Márton Ignác ellen lopásért. November hó 7-én Szerdán Csorvási Gergely ellen sikkasztásért, Csombordi Mihály s társa ellen csalásért, Ignácz Mihály ellen testisértésért. November hó 8-án Csütörtökön Csordás József s társa ellen testi sértésért, Debreceni Lajos s társa ellen lopásért, Szűts Pal ellen testi sértésért, Révész Ferenc ellen lopásért. November hó 9-én Pénteken Nagy S. László s 4 társa ellen erőszak büntetésért, Papp Sándor ellen testi sértésért, K. Kovács József ellen erőszak büntetésért Sándor (Laczkó) József ellen zsarolásért. November hó 10-én Szombaton Nagy István ellen testi sértésért, Rezes József s társa ellen testi sértésért, S. Kósa Lajos s 2 társa ellen erőszak büntetésért, Erdős Márton s neje ellen lopásért, Gusztin Imre ellen lopásért.

* **Verekedés.** Ma délelőtt 10 órakor Bedő Mihály Meszena-utca 15. sz. alatti napszámos a Csapó-utca levő Szilágysági korosma előtt Szabó Gyula Tégláskert I. járás 6. sz. alatti napszámosal találkozott. Beszélgetés közben Bedő megtudta, hogy Szabó 80 krajcárért jár napszámban. — Ez annyira felháborította Bedőt, hogy Szabót többször hatalmasan felpofozta, ezért jelentést tett erről a rendőrségnek és az megindította Bedő ellen az eljárást.

* **Eltűnt kis leány.** Suba András debreceni gazdálkodó, Homok-utca 20. sz. alatti lakos ma a rendőrségen bejelentette, hogy Eszter nevű 9 éves kis leánya még szombaton, e hó 3-án nyomtalanul eltűnt. A rendőrség az eljárást megindította.

* **Rémes gyilkosság.** Szégszárdról távirják: Kroch Antal báltaszéki lakos hajnalban az utcán orozv. meggyilkolta Apáti Lajos vasuti sorompóportást, akin 18 késszurást ejtett. A csendőrök elfogták, és az itteni törvényszék fogházába szállították.

* **A jó barát.** Tegnap este Hegedüs Béla, József kir. herceg-utcai 70. sz. alatti kovács segéd, Sütő István és Gönczy András legényekkel mulatott a Nyugoti-utca 30. szám alatt levő Halász féle korosmában. Gönczy alaposan leittatta cimboráit, majd rávette őket, hogy mindhármán Sütőnél aludjanak. El is mentek oda, lefeküdtek a bortól mámorosan pár perc alatt elaludtak. Gönczy úgy látszik csak ezt várta, mert azonnal kikutatta társai zsebeit s a Hegedüs-nél talált 64 koronával odébb állott. Reggel Hegedüs megtegte feljelentését s a rendőrség még a délelőt elfogadta a tettest, ki bevallott mindent.

* **Az állatszeliidítő tragédiája** Berlinből jelentik. Peters állatszeliidítő tegnap délután mutatvány közben elcsuszott, mire tíz tigris és hat oroszlan rávetette magát és súlyosan megsebesítette. Négy alkalmazottja igyekezett az állatokat kiszorítani, majd ő is feltápáskodva, alkalmazottai segítségével ki vándorolt. Még háromszor mutatkozott a cirkusz közönsége előtt, majd eszméletlenül összeesett. — Felgyógyulása előreláthatólag hosszabb időt fog igénybe venni. A közönség körében, különösen a gyermekek között, nagy pánik keletkezett a borzalmas jelenet alatt, de a cirkusz emberei által megnyugtattva később folytathatták az előadást.

* **Garázdálkodó huszárőrjárat.** A debreceni cs. és kir. 7. huszárezred őrjárata hajnali fél 3 órakor a Nyugoti-utca ment keresztül. Itt, — miért, miért nem, — a ki-vont kordokkal neki estek a 16 számú házának s annak összes ablakait beverték. — Löfkovits Sámuelné és Feldmann Józsefné ottani lakosok megrémülve ébredtek fel, majd elmentek a rendőrségre s az esetet bejelentették. A rendőrség a Vilmos huszárezred parancsnokágát átírásban kereste meg, kérve a garázda őrjárat megbüntetését.

* **Talált tárgyak.** A múlt hét folyamán Debrecen város területén a következő tárgyakat találták: 4 pénztárca bizonyos összeggel, 1 pénztárca pénz nélkül, 1 szőrtarisznya és egy darab bosszu, kuthoz való cső. Igazolt tulajdonosuk átvetheti a belvárosi (Hatvan utca 23) rendőrkapitányságnál.

x **Pörkölt és nyerskávé különlegességek** kaphatók Félégyházy János motorüzemű kávé pörköldéjében Piac és Miklós utca sarkán.

x **Magyar ember nem használ mást, csak a híres Hajdusági pedrót,** mert a legjobb bajuszpedró készítmények között. Hetása gyors és biztos! Postán 3 doboz 2 korona 25 fillérért utánvétellel bármentve küld a készítő Grósz Nagy Ferenc gyógyszerész. Debrecen, Kossuth-utca.

x **Bankó sorsjegye Bankó!** Az ország minden részében el van ismerve ezen mottó, a mely a kimutatott fényes eredmény által bebizonyosodott. Az utóbbi hat hónapban belől a 602 000 koronás nagy jutalom díjon kívül a nagy főnyereményt 200 000 koronát, kétszer a 60 000, az 50 000 és 40 000 koronát, összesen tehát egy millió koronát fizetett ki fenti bankhöz a szerencsés vevőknek. Ezen fényes eredményt más felárusító kimutatni nem képes. Jogosult tehát azoknak eljárása, kik sorsjegyeiket a legközelebbi I. osztályu házra, XIX ik sorsjáték, Bankó Bankháznál (Budapest, VI., Andrásy-ut 60) beszerzik.

x Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

Késelés a Kossuth-utcán.

— Husz korona miatt. —

Késelő Don-Juan.

(Saját tudósítónktól.)

— nov. 5.

Izgalmas jelenet játszódott le ma este a Kossuth utcán. Két fiatalember összeszólközéséből keletkezett, a véres esemény, melynek eredménye az lett, hogy az egyik fiatalember mintegy hat késszurástól eszméletlenül rogyott össze.

Az eset részletei illetve előzményei a következők:

Ma este ugy nyolc óra tájban Papp Antal 23 éves aszhalos segéd Kossuth-utcán találkozott unokanővérével Osváth Juliánával, ki udvarlója Hekkel kíséretében jött ki a Bosznay-féle varrodából, ahol állandóan alkalmazva volt.

Papp megragadván az alkalmat, felszólitotta unokanővérét, hogy adja meg neki azt a 20 koronát, amellyel már ugyanis régebben tartozik neki. A leány nem tehetett azonnal eleget a kívánságnak, hanem ígérte, hogy legközelebb visszafogja fizetni a kölcsönkért ő szeged. E megnyugtató válasza már-már eltávozott a fiatal ember, mikor az a leány oldala mellett halszó udvarló hirtelen minden különösebb ok nélkül nyilván Don Juan i árzelmeiktől vezéreltelve rátámadt, sőt tetleg is inzultálta a mit sem sejtő fiatalembert.

Természetesen Papp Antal védekezett és a védekezés hevében többször megütötte társát, mire ez indulattól elborítva kést rántott és többször Papp felé szurt, súlyos sérüléseket ejtve mindannyiszor rajta. Különösen veszedelmes a lapockájába hatolt késszurás.

A szerencsétlen fiatalember éles jajszóval eszméletét veszítve a földre zuhant. Óriási néptömeg vette már ekkor körül a véres eset színhelyét, kik közül néhányan a menekülni akaró tettest megfogták és bevitték a központra.

A súlyosan sérült fiatalemberért a csakhamar megjelentek az időközben értesített mentők, kik beszállították a közkórházba.

A tolongás a véres esemény után még sokáig tartott és a rendőrség csak nagynehzen tudta szétoszlásra bírni a kíváncsi tömeget.

Hakkal Kálmán ellen az eljárás folyik.

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Kedd „Csere leányok” Operette. (B.)

Szerda „Kis herceg” Operette. (C.)

Csütörtök „Asszony” Színmű, Ujdonság (A.)

Péntek „Asszony” Színmű. Ujd. (B.)

Szombat „Forgószél kisasszony” Énekes Bohózat. Ujdonság. (C.)

„Csereleányok”. Hát bizony ma este inkább orfeumban éreztük magunkat, mint a debreceni színházban, mert a maga ez az operette egészen a bretil hatásaira alapítja az üzleti politikáját. Mindegy, ilyesvalamit is kellene adni, kitudja, hová nem jut még el a

magyar izlés. Fődolog, hogy a közönség sokat tapsolt a II. felvonás pikáns orfeum-számainak, melyek állottak a Lónyai Piroska énekből és táncából, a Wilson-testvérek bessarabiai táncából és a Sarkadi kacagató nő-imitálásból. Kitűnők voltak Főti Frida Sz. Gárdonyi Teréz. A tanítónő szerepét jó humorról adta Salgó Anna.

| Szép Ilonka. Szávay Gyula nagy sikert aratott operettjére teljesen új díszletet fest Gyöngyössy Viktor, a színház új díszlet festője. Az újdonság tanulásához a személyzet hozzá fogott. Az ének részeket a színház mind két karmestere tanítja, hogy minél előbb színre kerülhessen. Az operettben a társulat legjobb erői vesznek részt.

| Az „asszony”. Porzolt Kálmánnak, a budapesti Nemzeti Színházban nagy sikert aratott színműve lesz a legközelebbi újdonság, melyre a társulat készül Zilahy igazgató rendezése mellett. A színmű a maitársadalomból merített erőteljes jelenetekben bővelkedik és a szereposztásból ítélve, a mi színpadunkon is fényes sikere számíthat. Az „asszony” főszereplői Lukács Juliska, Szabó Irma, Almásy Lola, Szakács, Terveyi, Deésy, Bérczi stb.

| A forgószél kisasszony francia énekes bohózat a legjavából, gazdag tartalommal. A katonai életből merített mesével lesz a második újdonsága a heti műsornak, melyre a vígjátéki személyzet készül. A bohózatban rendkívül hatásos szerepe van Főtiy Frida, Békés Gyula és Bérczi Ernőnek. Részt vesznek még az előadásban Arday Ida, Almásy Lola, Szakácsné, Ternyei, Deésy, Arkosy stb.

TÁVIRATOK

Függetlenségi párt értekezlete.

A függetlenségi párt ma este Kossuth Ferenc elnöklésével értekezletet tartott. Komethy Károly indítványára bizalmat szavaztak gr. Bztthyány Tivadarnak, akit a villamos sztrájkból kifolyólag megokolatlanul megtámadtak. Ezenkívül elhatározták, hogy e hó 12-én Pozsonyban Kossuth Lajos arcképének leleplezésén részt tognak venni. Végül pedig elfogadják a szabad hajózásról és a mértékhiitelesítésről szóló törvényjavaslatot.

A Tudományos Akadémia nagydíja.

Budapest, nov. 5. A Magyar Tudományos Akadémia mai rendkívüli nagygyűlése az akadémiai nagydíjat gróf Andrássy Gyulának ítélte a „magyar állam fentmaradásának és alkotmányos szabadságának okai” című munkájáért.

Letiltott fáklyásmenet.

Budapest, nov. 5. A főkapitányság az egyetemi diákságnak az orsovai botrányok miatt a szerb konzul tiszteletére ma estére tervezett fáklyás menetét betiltotta. A diákság körében nagy a felháborodás.

Kubik Béla beiktatása.

Miskolc, nov. 5. Borsodmegye nemes és fényes ünneppel ma iktatta be Kubik Béla főispánt.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, november 5.

Buzakinálat mérsékelte, vételkedv csekély Bányadi irányzat mellett 18,000 méter-mázsa került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabonanemek nyugodtabb.

Idő: szép.

Buza októberre	-----
Buza áprilisra	14.78—80
Rozs októberre	-----
Rozs áprilisra	13.92—04
Zab októberre	-----
Zab áprilisra	14.26—28
Tengeri augusztusra	-----
Tengeri szeptemberre	-----
Tengeri 1907 májusra	10.26—28
Repece augusztusra	26.20—40

Városi Színház.

Bérlet 32. szám (B) Bérlet 32. szám (B)
Debrecen, kedd, 1906. évi november hó 5-én:

A cserelányok.

Operette 3 felvonásban. Irta: Maurice Ordonneau, fordította: Mérei Adolf, zenéjét szerzte: Justin Clerice, Rendező: Polgár Sándor. Karnagy: Fekete Oszkár.

SZEMÉLYEK:

Jonathan Jakson — —	Polgár Sándor.
Tom Jakson — — —	Arkosi Vilmos.
Arabella, Jonathan leánya	Főtiy Frida.
Virginie, Tom leánya —	Radó Anna.
Frederic, tengerész hadn.	Bay László.
Felicien hadnagya vadászoknál. — — —	Magasházi János.
A kapitány — — —	Deésy Alfréd.
Janicót, matróz — — —	Sarkadi Vilmos.
Lamiral asszony — — —	Sz Gárdonyi Teréz
Angèle, kávéházi sanzonett	Lónyai Piroska.
Az igazgató — — —	Arday Vilma.
Justine, szobaleány —	Vida Ilona.

Holnap, szerdán, november hó 7-én:

A kis herceg.

Operette 3 felvonásban.

Szerkesztői-posta.

V. M. Az ilyen piszok lapok olvasásával az ember csak a vérét rongja. Az ilyen budapesti darabontizmusra leghelyesebb felelet a csendes megvetés. Nem hisz nekik senki, csak a sajtót utáltatják meg. A figyelmeztetést különben köszönjük, mert nem tartottuk szükségesnek ennek a kloáka-szagnak az élvezését.

Csalódások. Nekünk igen hozzávalmas. Különben is tüzetes átdolgozást igényelne.

Öktalan és elítélendő

az az ember, aki betegesnek érzi magát anélkül, hogy állapotán segíteni igyekezne és amikor a legkisebb munka is fáradtságosnak tűnik és az ember életkedve fogyni kezd. Ily esetben a gyógyszerkamájából alfoszphorsavas mész és nátron hozzáadásával készülő Scott-féle Emulsió egyike a legjobb és legbiztosabb szereknek a test és idegrendszer erősítésére, felélesztésére. A Scott-féle Emulsió csakis a legjobb minőségű alkatrészeket tartalmazza, felülmúlhatatlan tápszer, mely gyorsan új kedvet és új életerőt önt az elpetyhült szervezetbe.

A Scott-féle Emulsió valódi-ágának jele a "hátán nagy csukhalat vivő halász" védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál.

Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszerháza”

BUDAPEST, IV., VÁCZI-UTCZA 34/50

Egy eredeti tőveg ára: 2 K. 50 fill.

Kapható minden gyógyszerárban.

Hirdetmény

Néhai Nedolay Mihály hagyatékában levő 6 lóerejű, jókarban levő cséplőgép garnitúra, 2 szép ház, az egyik gazdasági épületekkel ellátva, 10 hold szántóföld, gazdasági eszközök, ingóságok, szabadkézből eladatnak.

Megtekinthetők Püspökladányon, a feltételek ugyanott Nedolay Erzsébetnél, mint a kiskorúak törvényes gyámjánál megtudhatók.

(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET-labdacsok.)

pirulák hasonló készítményeknél minden tekintetben feljebb becsülendők; mentek minden ártalmas anyagtól, az altesti szervek bajainál legjobb eredménnyel használtatván, gyöngéden hashajtók, vér tisztítók; egy gyógyszerem jobb a melléte oly ártalmatlan, mint a pirulák.

SZÉKSZORULÁS

egyébb betegségek forrása ellen. Csukrozott krutónok végett még gyermekek is szívesen veszik. 10. 5 darabot tartalmazó doboz 30 fillér, egy tekerés neto doboz. tehát 120 pirulát tartalmaz, csak 2 K. 45 fill. A pénz előleges beküldése mellett egy tekerés bérmentve szállítatik.

Óvás! Utánzásoktól különösen óvakodjunk. Kérjük használtatott Neustein Fülöp hashajtó-labdacsait. Valódi csak ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel piros-fekete nyomtatásban „Szent Lipót” és „Neustein Fülöp gyógyszerész” aláírással van ellátva. A kereskedelmi törvényszéki legvédelmet csomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva.

Neustein Fülöp „Szent Lipót”-hoz címzett gyógyszerháza Bécs, I., Plankeng 6. Kapható: Debrecen: Balázs Ödön. Füleki Pál, Mihalovics J., Muraközy L., Dr. Rothschnek, Tóth B. gyógyszerész uraknál.

Magyar államvasutak menetrendje.

Debrecenből indul		óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	30
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8	57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	8	30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	35
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—
Osk Miskolcig (gyorsvonat) —	d. u.	6	55
Osk Szatmárig (teher v. sz. sz.)	este	8	24
Szatmár — M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12	11
Miskolc — Kassa felé — — —	reggel	3	51
Miskolc — Kassa felé — — —	este	7	22
Szerencs — S.-A.-Ujhely Kassa f.	d. u.	4	25
m. á. vasúttól	reggel	5	35
vásártérről —	reggel	5	44
m. á. vasúttól	d. e.	8	09
vásártérről —	d. e.	8	18
H.-Bözörmény	m. á. vasúttól	11	11
B.-Sz.-Mihály	vásártérről —	11	20
felé	d. u.	4	34
m. á. vasúttól	d. u.	4	47
vásártérről —	este	7	—
m. á. vasúttól	este	7	07
vásártérről —	este	7	07
F.-Ábony felé m. á. vasúttól	reggel	4	35
F.-Ábony felé vásártérről —	reggel	4	56
O.-Kócs — Polgár felé m. á. v. től	d. u.	4	56
O.-Kócs — Polgár felé vásártérről	d. u.	5	16
Derecske — Nagy-Léta felé — —	reggel	9	35
Derecske — Nagy-Léta felé — —	d. u.	4	51
Szestre érkezik:			
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31 p.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35
Budapestről Debrecenbe indul:			
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25
A d. u. 8 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 12 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15
Debrecenbe érkezik:			
Budapest felől (személyvonat)	d. u.	8	29
Budapest — Nagyvárad f. gyors	este	8	48
Budapest — Nagyvárad felől —	éjjel	9	24
Budapest — Nagyvárad felől —	d. u.	8	29
Osk P.-Ladánytól — — —	reggel	7	48
Osk Szatmár felől — — —	reggel	8	48
Szatmár — M.-Sziget felől — —	d. u.	4	12
Osk M.-Sziget felől — — —	este	10	11
Szatmár felől — — —	este	6	40
Kassa — Miskolc felől — — —	este	8	19
Kassa — S.-A.-Ujhely-Szerencs	d. e.	11	31
vásártérről —	reggel	7	33
mávasúthoz	d. e.	7	40
vásártérről —	este	6	22
mávasúthoz	este	6	28
vásártérről —	d. u.	8	29
mávasúthoz	d. u.	8	35
F.-Ábony felől vásártérről —	d. u.	7	44
F.-Ábony felől m. á. vasúthoz	d. u.	7	54
O.-Kócs — Polgár felől vás. tér.	reggel	5	25
O.-Kócs — Polgár felől máv.-hoz	reggel	5	35
Derecske — Nagy-Léta felől —	reggel	7	15
Derecske — Nagy-Léta felől —	d. u.	8	18

Szőlő
oltványok.
Valamint az
elmúlt években
is a

**Külföldenti
első szőlőoltványi telep**

tulajdonos **Caspari Frigyes Medgyes 21**
Nagykuküllő megye — volt az egyedüli az egész
országban mely vetésnek minden tekintetben ki-
fogástalan minőségű — egészséges-fajazonos és
teljesen fajtiszta szőlőoltványokat szállított, ugy-
a jövőben is egyedül a fenti szőlőtelepen kapha-
tók a legjobb minőségű, a legkülömbözőbb fajú és
alany bor csemege bor és különleges csemege szőlő
oltványok, melyek elültetése által a szőlőbirtokok
bámulatos eredményeket érnek el.

Kivánsára képes ártegyék — számos elismerő le-
vével — ingyen és bérmentve.

Zalai Márk tanár

három havi könyvviteli tanfolyama
felnőttek számára
november 3-án megnyilik,
Tandij 50 korona.

Beiratás naponta 10-12 óráig. (Városi bér-
palota 2. szám. III. kapu, 2. emelet.)

Prospektus kívánatra.

Osak

Selle és Kary

legjobb
tisztító-szerét
vásároljuk minden finom lábelire.
Sárga és Fekete.
Kiváltképen ajánlatos,
Boxcalf, Oskaria, Chevreaux és Lakk-lábbelike.
Bécs, XIII.

Legjobb szabásu
glace, sved és szarvasbőr
keztük
Schön Sándor
keztük, kótszer és orvosi műszertárában
DEBRECEN,
Piac u. 12. (Stenczinger-ház.)

Öreg és ifju férfiaknak

ajánlatik az újabb és bővített kiadásban megjelenő
mű: Dr. Müller egészségügyi tanácsosnak a
megzavart ideg- és setuális rendszer
elől és annak gyökeres gyógyításáról írott könyve
nulatség céljából Szabad küldés borítékban 1 kor
20 fill. értékű bélyeg ellenében.
Curt Röber, Braunschweig.

Ilyen még nem volt soha!

Nyerhet

több százezer koronát
1, 2, 3 koronával! 441-20-3

Nem nyereség esetén
a pénze megtérül!
— Siessen tehát a —

SZERENCSÉBANK

Csapó-utca 11. számú irodájába,
(Sümeagy vaskereskedő házába.)
Huzás minden héten

— Élővirág, csokrok és koszorúk a legsolidabb árak. —

Az őszi idény beálltával ajánlom dusan felszerelt élő-
virág üzletemet.

Különösen felhívom a n. é. közönség figyelmét kora
tavaszi nyitásra legválogatottabb fajú friss:

Jácint, Tulipán és más virág hagymáimat.

Allandóan nagy választékot tartok erőteljes **Pálmák-**
ból és mindennemű **disz növényekből.**

Szives megtekintésre ajánlom kertészeti telepemet,
ahol is mindenkor készséggel állok rendelkezésre.

Levágott és cserpes virágokból szintén nagyvá-
lasztékot tartok, melyekből **menyaszonyi, disz és mellesok-**
rokat, valamint **sirkoszorukat** megrendelésre a legfinomabb
izlés szerint készítik.

Helybeli, vagy vidéki megrendelések eszközölhetők a
Kossuth utcai (Városház épület) üzletben, vagy kertészeti tele-
pemen **Ferenc Jozsef-ut 6. a.** Margit-fürdővel szemben.

Kiváló tisztelettel

Paczelt János

kereskedelmi és mű-kertész.

Kertek rendezését és azokról tervezetet izléseken készítik.

Legfinomabb izlés és pontos kiszolgálás.

Benkő sorsjegye Bankó!

AZ I. OSZT. SORSJEGYEK ÁRAI:

1/8 K1.50 — 1/4 K3.- — 1/2 K6.- — 1 K12.-

BENKŐ BANK BUDAPEST ANDRÁSSY UT 60

Sorsjegyeink **Debrecenben** kaphatók: Almódy Sándor Batthányi u. 12. — Berger Dezső fűszerk. Kossuth-u. 55. — Könyves tóth tájtékipak. Kistemplom bazár. — Özv. Nagy Ferencné Piac u. 2. — Schwartz Dániel tájtékipa metsző.

Férfi-, fiu- és gyermek-ruhák

legelőngősebb bevásárlási forrása

Neumann M.

cs. és kir. udvari ruha szállító

Debrecen, Piac-utca 51. sz.

Magy. kir. főpostával szemben.

A Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank

a takarékoságot elősegítendő

mindenkinek, ki betevőink sorába lépni hajlandó,

egy acélból készült, csinos

Takarék-gyűjtő szekrényeket

ad kölcsön, ha első betétként 5 koronát fizet be, mely összeg a betevő tulajdonát képezi és betéti könyvet kap róla és kamatozik.

A takarékgyűjtő szekrényeket

zárva kézbesítjük teleinknek és csak egyedül mi nyithatjuk ki; szükséges tehát, hogy havonként legalább egyszer elhozzák azt hozzánk, hogy az összegyűlt legkisebb összegeket is átvegyük és kamatoztatás véget a betétkönyvbe bejegyezhessek,

Ha csak 20 fillért becsusztat naponta a perselybe, csodálkozni fog, hogy mily összegre nő az rövid 5 év alatt is. Tájékoztatóul szolgáljon a következő táblázat:

	Tőke	Kamat	Összesen
20 fillér naponként 5 év alatt növekedik	365.—	37.98	402.08
4 " " " 5 " " " "	730.—	75.96	805.96
60 " " " 5 " " " "	1095.—	113.94	1208.94
80 " " " 5 " " " "	1460.—	151.92	1611.92
1 kor. " " 5 " " " "	1825.—	189.90	2014.90
2 " " " 5 " " " "	3650.—	370.80	4029.80

Kérjen tehát ily

Takarék-perselyt

a Debreceni Ipar- és Kereskedelmi Banktól.

Debrecen nyomtatott László József könyvnyomdájában

A perselyek az Iparbank kirendelt helyein kaphatók.